

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Sžo/106/2015
Identifikačné číslo spisu:	1013200338
Dátum vydania rozhodnutia:	28.01.2016
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1013200338.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Petra Melichera a členiek senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v právnej veci navrhovateľa: Ing. S. Z., D. XX, C., zastúpený JUDr. Petrom Poláčekom, advokátom so sídlom Medený Hámor 15, Banská Bystrica, pracovisko: Klincova 37/B, Bratislava, proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Námestie slobody 12, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. zn. 115/2013, ev.č. 6125/13 zo dňa 14. februára 2013, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Sp/18/2013 - 28 zo dňa 25. februára 2015, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Sp/18/2013 - 28 zo dňa 25. februára 2015 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu sp. zn. 115/2013, ev. č. 6125/13 zo dňa 14. februára 2013 z r u š u j e a vec v r a c i a odporcovi na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave potvrdil rozhodnutie odporcu sp. zn. 115/2013, ev.č. 6125/13 zo dňa 14.02.2013, ktorým nebol navrhovateľovi priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci, nakoľko nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu.

Krajský súd sa stotožnil so záverom odporcu, keď slovné spojenie „zrejma bezúspešnosť“ znamená, že už na základe zbežného posúdenia sporu možno dospieť k záveru, že žiadateľ bude v spore, v ktorom žiadal o poskytnutie právnej pomoci neúspešný. Ak odporca mal za to, že nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu, posúdil spor navrhovateľa ako taký, v ktorom navrhovateľ pravdepodobne nedosiahne úspech, teda zrejme bezúspešný. Za nedôvodnú pokladal krajský súd námietku nesprávneho právneho posúdenia, nakoľko pokiaľ sa navrhovateľ žiadosťou o sprístupnenie informácií dožadoval oznámenia čísla konkrétnych zákonných ustanovení, odporca správne poukázal, že právne normy sú verejne prístupnými dokumentmi, ktoré svojím obsahom nie sú informáciami v zmysle zákona č.

211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „ZSI“). § 7 ZSI rieši zverejňovanie informácií, ktoré boli povinnou osobou už vytvorené a aj zverejnené; takýmito informáciami nie sú právne predpisy uverejnené v Zbierke zákonov.

Krajský súd poukázal, že z obsahu rozhodnutia ministra školstva, vedy, výskumu a športu, ktoré bolo napadnuté správnu žalobou podanou navrhovateľom, vyplýva, že k zamietnutiu rozkladu došlo z dôvodu, že informácie, ktorých sprístupnenia sa navrhovateľ domáhal, nie sú hotovými informáciami, obsahom by šlo o právne poradenstvo a zároveň by bol potrebný prvotný právny rozbor. Pokiaľ informácia vytvorená nie je, žiadosť o jej sprístupnenie nie je dôvodná. Krajský súd zdôraznil, že výsledok posúdenia konkrétneho sporu ako zrejme bezúspešného odporcom nemôže nahradiť konkrétne rozhodnutie príslušného orgánu, avšak je významným pre ustálenie, či prípadne vynaložené štátne finančné prostriedky nebudú použité neefektívne. Odporca tak musí predbežne posúdiť predpokladaný výsledok sporu.

O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p., tak že neúspešnému navrhovateľovi ich náhradu nepriznal.

Proti predmetnému rozsudku podal v zákonnej lehote navrhovateľ odvolanie domáhajúc sa jeho zrušenia a vrátenia veci krajskému súdu na ďalšie konanie, prípadne jeho zmeny tak, že odvolací súd rozhodnutie odporcu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

Uviedol, že slovné spojenie „vylúčenie zrejmej bezúspešnosti“ neznamená, že v spore možno predpokladať len úspech, ale toto slovné spojenie znamená, že účastník konania v spore môže byť úspešný alebo neúspešný, pričom úspech alebo neúspech nie je možné vopred predpokladať, na rozdiel od sporu zrejme bezúspešného, ktorý je neúspešný na prvý pohľad. Krajský súd pri rozhodovaní vychádzal z právnej skutočnosti, ktorá nemá oporu v obsahu spisu, pokiaľ na s. 8 napadnutého rozsudku uviedol, že odporca dospel k záveru, že konanie nebude pre navrhovateľa úspešným. Odporca však k takémuto záveru nedospel, ale dospel k záveru, že zrejmu bezúspešnosť nie je možné vylúčiť, čo nie je totožné.

Navrhovateľ ďalej namietal, že krajský súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom v tejto súvislosti poukázal na rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 5Sžo/55/2013 zo dňa 31.10.2013, ktorý dospel k záveru, že „zrejmu bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola tak jednoznačná, že je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá osebe nevyklučuje žiadateľa z nároku na poskytnutie právnej pomoci“. V rozpore s týmto záverom je aj právny názor krajského súdu, že odporca musí predbežne posúdiť predpokladaný výsledok sporu. Zrejma bezúspešnosť musí byť zrejma už na základe zbežného posúdenia veci, inak odporca a následne aj súd prvého stupňa „ak sa rozhodnú posudzovať predpokladaný výsledok sporu, si privlastňujú oprávnenie, ktoré je výlučne v právomoci vecne príslušného súdu, čím môže dôjsť k odňatiu práva na rozhodnutie veci zákonným sudcom resp. k znemožneniu alebo obmedzeniu práva na súdnu ochranu. Úlohou súdu prvého stupňa bolo rozhodnúť v intenciách žalobného návrhu, či bolo rozhodnutie odporcu zákonné, nie však riešiť meritórne otázky iného súdneho sporu, rozhodnutie o ktorom patrí do pôsobnosti senátu v konaní podľa druhej hlavy O. s. p. Súd sa nad rámec jeho oprávnenia zaoberal otázkou, čo je informáciou, ktorú ma povinná osoba k dispozícii a naviac túto otázku aj nesprávne právne posúdil.

Záverom navrhovateľ poukázal, že pre odvolacie konanie mu bol zo strany odporcu priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci, pričom v dotknutom rozhodnutí odporca uviedol, že v odvolacom konaní nemožno vylúčiť zrejmu bezúspešnosť sporu, ktorým postupom odporca priznal a pripustil, že jeho rozhodnutie sp. zn. 115/2013, ev.č. 6125/13 zo dňa 14.02.2013 nebolo správne a nemá oporu v zákone.

K podanému odvolaniu sa podaním zo dňa 02.06.2015 vyjadril odporca tak, že navrhol napadnutý rozsudok krajského potvrdiť.

Uviedol, že sa dôsledne zaoberal otázkou zrejmej bezúspešnosti sporu, čo je zrejme z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia. Nakoľko navrhovateľ žiadal o sprístupnenie čísel konkrétnych zákonných ustanovení, odporca mal za to, že znenie zákonov sú verejne prístupnými dokumentmi t. j. ich sprístupnenia nie je možné sa domáhať v súlade so ZSI prostredníctvom žiadosti o poskytnutie informácie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O. s. p.) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 250ja ods. 2, § 214 ods. 2 O. s. p. s tým, že termín verejného vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 28.01.2016 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

Podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 250l ods. 1 O. s. p., podľa ustanovení tretej hlavy druhej časti O. s. p. sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „zák. o poskytovaní právnej pomoci“), fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

Podľa § 8 zák. o poskytovaní právnej pomoci, pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremŕčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

Spornou skutočnosťou v prejednávanej veci je otázka posúdenia, či vo veci, s ktorou sa žiadateľ obrátil na Centrum právnej pomoci, možno konštatovať zrejmu bezúspešnosť v zmysle § 8 zák. o poskytovaní právnej pomoci.

Pojem zrejmej bezúspešnosti v spore bol v našom právnom poriadku pôvodne obsiahnutý len v § 138 ods. 1 O. s. p. v súvislosti s posudzovaním návrhu účastníka konania o oslobodení od platenia súdnych poplatkov, keď O. s. p. pre priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov vylučuje zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Občiansky súdny poriadok však konkrétne neupravuje, čo je potrebné pod týmto pojmom rozumieť. Zák. o poskytovaní právnej pomoci príkladmo uvádza, na ktoré skutočnosti je potrebné prihliadať pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu. Pri aplikácii § 138 O. s. p. všeobecné súdy judikovali, že o zrejmu bezúspešnosť ide najmä vtedy, ak už zo skutkových tvrdení žiadateľa je nepochybné, že mu vo veci nemôže byť vyhovené.

Odporca ako aj krajský súd v predmetnej veci svojím postupom v podstate preskúmali správnosť a zákonnosť postupu správnych orgánov pri vybavovaní žiadosti navrhovateľa o poskytnutie informácií, čo je zrejme z odôvodnení tak napadnutého správneho rozhodnutia ako aj rozsudku súdu prvého stupňa. Záver o bezúspešnosti sporu nebol výsledkom zbežného posúdenia veci, ale právneho posúdenia na vec sa vzťahujúcich ustanovení ZSI vo vzťahu k správnosti postupu správnych orgánov, ktoré posúdenie patrí do právomoci súdu konajúceho o žalobe proti rozhodnutiu správneho orgánu. Pokiaľ odporca po vlastnom právnom posúdení veci, ktorá sa mu javí ako jasná a právne jednoduchá, dospel k záveru, že navrhovateľ bude mať neúspech vo veci samej (t. j. dôjde k zamietnutiu žaloby) nie je možné tento záver

stotožňovať so zrejmosťou bezúspešnosťou. Pre nenaplnenie požiadavky § 6 ods. 1 písm. b/ zák. o poskytovaní právnej pomoci nestačí, že zrejmosťou bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola tak jednoznačná, že je zrejmá už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá sama osebe nevyklučuje žiadateľa z nároku na poskytnutie právnej pomoci.

S ohľadom na uvedené mal najvyšší súd za to, že je potrebné odvolaniu navrhovateľa vyhovieť a rozsudok krajského súdu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci zmeniť (§ 250ja ods. 3 O. s. p., § 250l ods. 2 O. s. p.), napadnuté rozhodnutie odporcu z rovnakého dôvodu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V novom konaní odporca opätovne posúdi žiadosť navrhovateľa z hľadiska splnenia podmienok ustanovených v § 6 ods. 1 zák. poskytovaní právnej pomoci, pričom vo vzťahu k zisťovaniu zrejmej bezúspešnosti je viazaný právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v tomto rozsudku (§ 250r O. s. p.).

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 250k O. s. p., § 250l ods. 2 O. s. p. Keďže úspešnému navrhovateľovi trovy v konaní nevznikli, najvyšší súd mu nemohol priznať ich náhradu.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.